

Regeringens proposition

1979/80:113

om fortsatt garanti till Aktiebolaget Aerotransport

beslutad den 28 februari 1980.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLIDIN

ULF ADELSSOHN

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att med de danska och norska regeringarna träffa avtal om fortsatt garanti för femårsperioden den 1 oktober 1980 – den 30 september 1985 till de i SAS-konsortiet ingående flygbolagen.

Utdrag
KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1980-02-28

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Bohman, Mundebo, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Wirtén, Holm, Andersson, Boo, Winberg, Adelsohn, Danell, Petri

Föredragande: statsrådet Adelsohn

Proposition om fortsatt garanti till Aktiebolaget Aerotransport

1. Inledning

I anslutning till bildandet av konsortiet Scandinavian Airlines System (SAS) träffades den 20 december 1951 mellan regeringarna i Danmark, Norge och Sverige för femårsperioden den 1 oktober 1950 – den 30 september 1955 en överenskommelse om vissa ekonomiska garantier till SAS' tre moderbolag, nämligen AB Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartselskab A/S (DDI) och Det Norske Luftfartselskap A/S (DNL) (prop. 1950:260, SU 1950:229, rskr 1950:415).

De tre skandinaviska regeringarna har därefter ingått förnyade garantiavtal för de därpå följande fem femårsperioderna, nämligen den 29 september 1955 (prop. 1955:147, SU 1955:116, rskr 1955:269), den 20 augusti 1959 (prop. 1959:134, SU 1959:81, rskr 1959:220), den 31 augusti 1966 (prop. 1965:1 bil. 8 s. 298, SU 1965:9, rskr 1965:95), den 30 december 1970 (prop. 1970:26, TU 1970:57, rskr 1970:162) samt den 12 december 1975 (prop. 1975:60, TU 1975:11, rskr 1975:115).

Genom sistnämnda beslut förlängdes för tiden fram till den 30 september 1980 dels överenskommelsen den 20 augusti 1959 om garanti till vissa flygbolag, dels en tillägsöverenskommelse den 18 juni 1963 till nämnda överenskommelse. Förlängningen skedde på oförändrade villkor. I samband med förlängningen höjdes garantibeloppet från 15 milj. kr. till 30 milj. kr.

2. 1975 års överenskommelse

Gällande överenskommelse om fortsatt ekonomisk garanti till vissa flygbolag innebär i huvudsak följande.

Uppkommer under något räkenskapsår under femårsperioden underskott i ett av de berörda bolagens verksamhet, skall bolaget av de medel som vederbörande stat ställer till förfogande kunna erhålla täckning för underskottet, dock högst med det för samma år angivna garantibeloppet. De medel som ställs till förfogande skall i första hand användas för att täcka underskott i den av SAS-konsortiet drivna rörelsen. Är bolagets underskott större än garantibeloppet, skall bolaget under följande år av garantiperioden kunna av dessa års garantibelopp erhålla täckning för skillnaden, om detta är möjligt. Bolaget kan efter framställning hos vederbörande regering erhålla förskott på garantibelopp. Bolaget skall till vederbörande stat erlägga en garantiavgift på 1 % för år på de garantibelopp som vid varje tidpunkt har tagits i anspråk och ännu inte återbetalats.

Det åligger vederbörande bolag att av sitt överskott eller av andra medel, som konsortiet ställer till förfogande för detta ändamål, återbetala lyftade garantibelopp. Så länge ianspråktagna garantibelopp inte är helt återbetalade, får bolaget inte utan tillstånd av vederbörande statsmyndighet utbetala utdelning. Utdelning som medges får inte överstiga 5 % av aktiekapitalet. Närmare regler om återbetalningen fastställs genom överenskommelse mellan vederbörande stat och bolaget.

Belopp, som inte har återbetalats den 1 oktober 1995, kan efterges, om konsortiets och det nationella bolagets ekonomiska ställning gör detta skäligt.

Enligt tilläggsöverenskommelsen den 18 juni 1963 gäller vissa särskilda regler för Danmark och Norge.

Med en fördelning på de tre staterna i stort sett i förhållande till de tre bolagens andelar i SAS har Sveriges andel av det samlade stödet under de fem första femårsperioderna varit 2,2, 5,0, 7,5, 7,5 resp. 15 milj. kr. för år. Under den nu löpande sjätte femårsperioden uppgår Sveriges andel till följd av det år 1975 förnyade garantiavtalet till 30 milj. kr. för år. I enlighet härmed har riksdagen hittills för vart och ett av budgetåren 1976/77–1979/80 under fonden för låneunderstöd anvisat ett investeringsanslag av 30 milj. kr. till garanti till ABA avseende räkenskapsåren 1975/76–1978/79. I prop. 1979/80:100 (bil. 9 s. 167) har föreslagits att samma belopp anvisas för det sista räkenskapsåret i löpande femårsperiod.

Garantin har hittills tagits i anspråk vid ett tillfälle, nämligen för att täcka ett underskott i ABA:s verksamhet för räkenskapsåret 1961/62. I anslutning till att regeringen då förordade om utbetalning av garantibeloppet träffades överenskommelse om regler för beloppets återbetalning.

År 1974 bemyndigades regeringen (prop. 1974:112. TU 1974:18, rskr 1974:216) att godkänna en mellan de i konsortiet Scandinavian Airlines

System (SAS) samverkande luftfartsbolagen träffad överenskommelse om förlängning av konsortialavtalet den 8 februari 1951 mellan dessa bolag att gälla till utgången av september 1995.

3. Framställning av ABA

I en skrivelse den 3 september 1979 har ABA hemställt att åtgärder vidtas för att träffa ett nytt garantiavtal för tiden den 1 oktober 1980 – den 30 september 1985. Därvid har bl. a. föreslagits att de årliga garantibeloppen höjs till förslagsvis 60 milj. kr. Som underlag för bedömning av garantibeloppets storlek framhåller ABA att SAS för femårsperioden 1980/81–1984/85 väntar en årlig genomsnittlig omsättning av ca 11 miljarder svenska kronor, vilket innebär en ökning med ungefär 100 % jämfört med omsättningen under innevarande femårsperiod. Bolaget anser det rimligt att garantibeloppet ökar i samma takt som omsättningen.

4. Föredragandens överväganden

SAS har under 1970-talet visat en positiv resultatutveckling. Trots detta torde konsortiets verksamhet även i fortsättningen komma att kännetecknas av betydande osäkerhetsmoment på grund av bl. a. dess internationella karaktär och dess markerade känslighet för allmänna politiska och ekonomiska förhållanden. Ett annat osäkerhetsmoment är den instabilitet som råder vad gäller flygbränslepriserna och tillgången på flygbränsle.

Enligt SAS' bedömningar kommer den genomsnittliga årliga omsättningen för femårsperioden 1980/81–1984/85 att uppgå till ca 11 miljarder svenska kronor, en fördubbling jämfört med omsättningen under innevarande femårsperiod.

Med hänsyn härtill och till att garantiåtagandet kommit att spela en väsentlig roll för SAS' kreditvärdighet förordar jag en förlängning av garantiarrangemanget för ytterligare fem år fr. o. m. den 1 oktober 1980 och en fördubbling i anslutning därtill av garantibeloppen. För Sveriges del innebär detta att åtagandet ökar från nuvarande 30 milj. kr. till 60 milj. kr. för år vilket motsvarar ca tre sjundedelar av ett totalt garantibelopp på 150 milj. kr. för år. I övrigt förutsätts ingen ändring av villkoren i nu gällande överenskommelse.

Det förhållandet att garantiöverenskommelsen prövas av riksdagen bör enligt min mening inte utgöra hinder för regeringen att, efter hörande av moderbolagen, komma överens med de danska och norska regeringarna om de jämkningar i överenskommelsen som i framtiden kan anses påkallade.

5. Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att, i enlighet med vad i det föregående förordats, med de danska och norska regeringarna träffa avtal om förlängning för perioden den 1 oktober 1980 – den 30 september 1985 av garantin till de i SAS-konsortiet ingående bolagen samt om en höjning i anslutning därtill av de årliga garantibeloppen till högst 60 milj. kr. för Sveriges del.

6. Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

